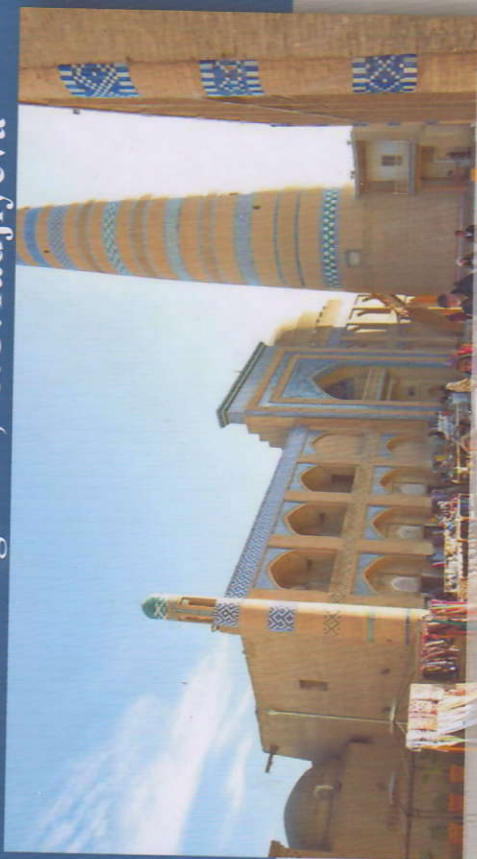
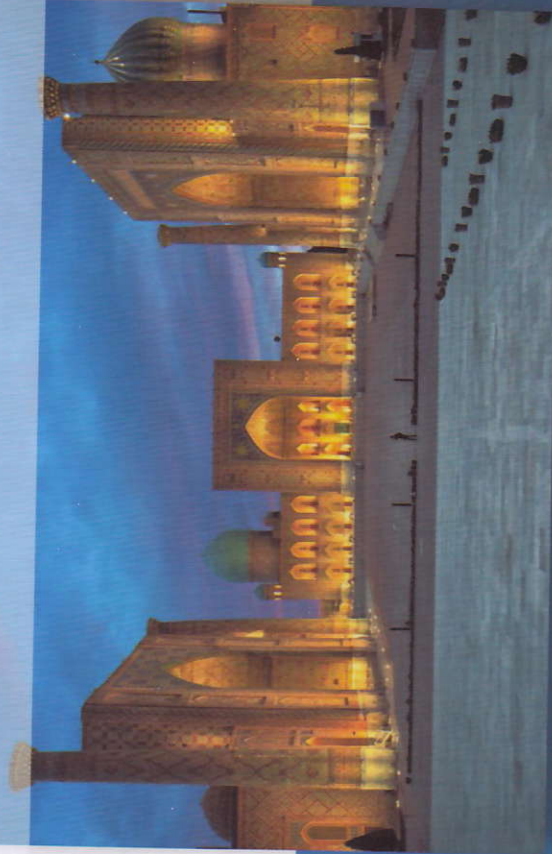

**O.X.Xamidov, D.Sh.Yavmutov,
N.S.Ibragimov, S.U.Tadjiyeva**

**EKSKURSIYA XIZMATINI
TASHKIL ETISH**

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

**O.X.Xamidov, D.Sh.Yavmutov, N.S.Ibragimov,
S.U.Tadiyeva**

**EKSKURSIYA XIZMATINI TASHKIL
ETISH**

oliy ta‘lim muassasalari uchun o‘quv qo‘llanma

**“Durdona” nashriyoti
Buxoro – 2023**

UO'K 069.157:379.83(075.8)

77ya73

E 41

Ekspursiya xizmatini tashkil etish [Matn] : o'quv qo'llanma / O.X. Xamidov,
D.Sh. Yamutov, N.S. Ibragimov, S.U. Tadiyeva - Buxoro: "Sadriddin
Salim Buxoriy" Durdona, 2023.-252 b.

KBK 77ya73

Mazkur o'quv qo'llanma gidlar, gid-tarjimonlar, yo'riqchi-yo'l
boshlovchilar, ekspursiya yetakchilari, turizm, mehmonxona xo'jaligini tashkil
etish va boshqarish ta'lim yo'nalishlari talabalari va professor-o'qituvchilari
hamda keng ommaga mo'ljallangan.

Ta'lim yo'nalishi: 61010400 – Turizm (faoliyat yo'nalishlari bo'yicha),
61010100 – Mehmonxona xo'jaligini tashkil etish va boshqarish

Taqrizchilar:

i.f.d., prof. B.N.Navruz-Zoda - Buxoro davlat universiteti
"Marketing va menejment" kafedrasi professori,
O.X. Azimov – "Miracle travel" MChJ direktori

O'quv qo'llanma Buxoro davlat universitetining 2023-yil
23-martdagi 112-sonli buyrug'iga asosan nashr etishga ruxsat
berilgan. Ro'yxatga olish raqami 112-41.

MUNDARIJA

Kirish	6
1-mavzu. Gid va ekspursiya yetakchisi tayyorgarligiga qo'yiladigan talablar	8
1.1. Gid va ekspursiya etakchisi xizmatini tashkil qilishning huquqiy asoslari	8
1.2. Gid kasbining o'ziga xos xususiyatlari	14
1.3. Gidning shaxsiy fazilatlarini, mahoratiga qo'yiladigan talablar ..	17
1.4. Gidning nutq madaniyati	23
1.5. Gid faoliyatini tashkil etishning bosqichlari	30
2-mavzu. Gidlik ishining ijtimoiy mas'uliyati	41
2.1. Gidlar (ekspursiya etakchisi)ning professional etika kodeksi ...	41
2.2. Ekspursiya etakchisining xulqi (axloqi)	42
2.3. Gidlar faoliyatlarining psixologik jihatlari	44
2.4. Gidning kompetensiyasi	45
2.5. Gid-ekspursiya etakchisi kompetensiyalari tarkibiy tuzilishi ...	59
3-mavzu. Gid-yo'l boshlovchilar (yo'riqchilar)ni tayyorlash (qayta tayyorlash)	65
3.1. Kasbiy kompetentlik	65
3.2. Yo'riqchi-yo'l ko'rsatuvchi kompetensiyalari	72
4-mavzu. Ekspursiya xizmati mazmun-mohiyati	78
4.1. Ekspursiya xizmati maqsadi va vazifalari	78
4.2. Ekspursiya xizmati muloqot shakli sifatida	81
4.3. Ekspursiya xizmati pedagogik jarayon sifatida	83
5-mavzu. Ekspursiya xizmatining funksiyalari, xususiyatlari va ekspursiya xizmatini tasniflash	86
5.1. Ekspursiya xizmatining asosiy funksiyalari	86
5.2. Ekspursiya xizmatining xususiyatlari	90
5.3. Ekspursiya xizmatini tasniflash	91
6-mavzu. Ekspursiya xizmatini tayyorlash texnologiyasi	96
6.1. Yangi ekspursiyani tayyorlash jarayoni	96
6.2. Ekspursiya xizmatining maqsadi, vazifasi va mavzusini aniqlash	99
6.3. Ekspursiya xizmati ma'lumotlari uchun manbalar izlash	101
6.4. Ekspursiya xizmatining asosiy va individual matnini tayyorlash	101
6.5. «Gid portfel» ni tayyorlash	106

ISBN 978-9943-9878-2-4

15-mavzu. Buxoro muzeylari bo'ylab ekskursiya.....	202
15.1. Muzeylarda ekskursiya o'tashning o'ziga xosliklari.....	202
Buxoro muzeylari bo'ylab ekskursiyani tashkil etish.....	204
15.2. Buxoro muzeylari bo'ylab ekskursiyani amalga oshirish.....	205
16-mavzu. Buxoro shahri atrofidagi tarixiy yodgorliklariga sayohat.....	220
16.1. Buxoro shahri atrofidagi tarixiy yodgorliklariga sayohatni tashkil etish.....	220
16.2. Buxoro shahri atrofidagi tarixiy yodgorliklariga sayohatni amalga oshirish.....	224
Glossariy.....	233
Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati.....	247

7-mavzu. Ekskursiya obyektlarini tanlash va baholash	108
7.1. Ekskursiya obyektlarini tasniflashning ahamiyati	108
7.2. Ekskursiya obyektlarini baholash mezonlari	110
8-mavzu. Ekskursiya xizmati marshrutini tuzish va sinov ekskursiyasini o'tkazish tartibi.....	113
8.1. Ekskursiya xizmati marshrutini tayyorlash jarayoni	113
8.2. Ekskursiya xizmatining texnologik xaritasini tuzish.....	115
8.3. Sinov ekskursiyasini o'tkazish va ekskursiya mavzusini tasdiqlash tartibi	121
9-mavzu. Ekskursiya xizmatida obyektlarni ko'rsatish usullari	124
9.1. Ekskursiya xizmatida obyektlarni ko'rsatishning vazifasi	124
9.3. Obyektlarni ko'rsatishning usullari.....	129
10-mavzu. Ekskursiya xizmatida obyektlarni hikoya qilish usullari.....	133
10.1. Ekskursiya xizmatida obyektlarni hikoya qilish vazifalari..	133
10.2. Ekskursiya xizmatida obyektlarni hikoya qilishning o'ziga xos xususiyatlari.....	135
10.3. Obyektlarni hikoya qilishning usullari.....	138
11-mavzu. Ekskursiya xizmatining tashkiliy masalalari	142
11.1. Ekskursiyani o'tkazish texnikasi.....	142
11.2. Ekskursantlarda e'tibor susayishi va uni bartaraf etish yo'llari	147
12-mavzu. "Yetti pir" yo'nalishi bo'yicha ziyorat.....	150
12.1. "Yetti pir" yo'nalishi bo'yicha ziyorat marshrutini tashkillashtirish.....	150
12.2. "Yetti pir" yo'nalishi bo'yicha ziyoratni amalga oshirish.....	153
13-mavzu. Buxoroning qal'a darvozalari ("Moziy darvozalari").....	174
13.1. Buxoroning qal'a darvozalari ("Moziy darvozalari") marshrutini tashkil qilish.....	174
13.2. Buxoroning qal'a darvozalari ("Moziy darvozalari") sayohatini amalga oshirish.....	177
14-mavzu. "Buxoro eski shahri" marshrutini bo'yicha ekskursiya	191
14.1. "Buxoro eski shahri" marshrutini bo'yicha ekskursiyani tashkil etish.....	191
14.2. "Buxoro eski shahri" marshrutini bo'yicha ekskursiyani amalga oshirish.....	195

O.X.Xamidov, D.Sh.Yavmutov, N.S.Ibragimov, S.U.Tadiyyeva

EKSKURSIYA XIZMATINI TASHKIL ETISH

oliy ta'lim muassasalari uchun o'quv qo'llanma

Muharrir: A. Qalandarov
Texnik muharrir: G. Samiyeva
Musahhih: Sh. Qahhorov
Sahifatovchi: M. Bafoyeva

Nashriyot litsenziyasi AI № 178. 08.12.2010. Original-maketdan boshiga ruxsat etildi: 16.05.2023. Bichimi 60x84. Kegli 16 shponli. «Times New Roman» garn. Ofset bosma usulida bosildi. Ofset bosma qog'oz. Bosma tobog'i 15,7. Adadi 100. Buyurtma №236.

“Sadriddin Salim Buxoriy” MCHJ
“Durdona” nashriyoti: Buxoro shahri Muhammad Iqbol ko'chasi, 11-uy.
Bahosi kelishilgan narxda.

“Sadriddin Salim Buxoriy” MCHJ bosmaxonasida chop etildi.
Buxoro shahri Muhammad Iqbol ko'chasi, 11-uy. Tel.: 0(365) 221-26-45